

Forfatter: Heiberg, Johan Ludvig

Titel: Udrag fra Poetiske Skrifter

Citation: Heiberg, Johan Ludvig: "Poetiske Skrifter", i Heiberg, Johan Ludvig: *Poetiske Skrifter*, udg. af Carl S. Petersen , 1931-32, s. X. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-heiberg_bind01-shoot-idm139833984233216/facsimile.pdf (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Poetiske Skrifter

fattelse, der i det hele taget raadede i Modpartiets Lejr, stod en Dag i Adresseavisen en Notits, hvori der »faldbødes, blandt adskillige Urtekramvare, ogsaa Vaudeviller«, og det var ganske i Overensstemmelse med denne Betragtning, naar en Teaterrecensent i en som Brev formet Maanedsoversigt udtalte Haabet om, »at Du billiger min Taushed i Henseende til Vaudevillerne. Deres rette Domstol bør aldrig være den, for hvilken en god, ufordærvet Smags Producter fremtræde«. Med en Hentydning, hvis personlige Adresse ingen godt kunde tage Fejl af, tilføjede han i en Note: »Det gaaer med Vaudevillerne, som med Barberen, der ved allehaande Kunster pousserer sig, bliver kaldt »Doctor«, og gaaer som saadan hos sit Publikum for en lærd Mand. Om disse Doctores vil i Tiden gavne den Videnskab, de, Skam at tale om, henregne sig til, er ikke vanskeliggere at besvare, end det Spørgsmaal, om Farce væsenet vil gavne den dramatiske Kunst og det dertil hørende.«

Under saadanne Forhold virkede Fremkomsten af »Recensenten og Dyret« som en Gnist i Krudttønden. Alene ved sin Handling, der er henlagt til Dyrehaven og fører Bakkens brogede Gøglerliv ind paa det kgl. Teaters Scene, ramte denne Vaudeville Rahbek paa hans allerømmeste Sted, og hans Censur kom, mod Sædvane, til ganske kort at lyde: »Da jeg finder dette Stykke under *al Kritik*, haaber jeg mig fritaget for sige videre om det.« Dette var dog kun den ene Side af Sagen. Endnu inden den endelige Antagelse, der atter skyldtes Collins kraftige Vilje, vidstes det over hele Byen, at Heiberg denne Gang havde valgt Pressens Mænd til Skive for sine

X

Morsomheder, og at hans velkendte Tilbøjelighed for personlig Satire her havde naaet Toppunktet af Frækhed, idet han i Hovedfiguren havde fremstillet en litterær Modstander, »Conversationsbladets« Redaktør og Teaterrecensent Hr. H. C. G. Profit, paa en saa utvetydig Maade, at endog hans Navn var benyttet, blot med en Omsætning af Bogstaverne. Der var da her den gunstigst mulige Lejlighed til Hævn, som ogsaa blev taget; Tæppet gik ned over en veritabel Fjasko, og i sin Anmeldelse af »den raadne Flynder«, som han kaldte Stykket, kunde Profit hoverende skrive, at »det lader til at være paa Heldingen med Vaudevillmageren, der (for at tale i det moderne Vaudevillesprog) efter Forestillingen gik af Veien som en vaad Hund, da Gadeproduktet blev almindeligen udhysset og det saa stærkt, at de faa Klappere strax bleve overdøvede, uden at Pi-berne engang behøvede at lade sig høre.«

Vaudevillens Modstandere jubledo; men de gjorde Regning uden Heiberg, der viste sig Situationen fuldkommen voxen. Efter Aftale med Collin forsvandt samtlige Vaudeviller med ét Slag fra Teatret, og i tre Maaneder holdtes Publikum i Karantæne. Imens skrev han sit Forsvarsskrift »Om Vaudevillen som dramatisk Digtart og om dens Betydning paa den danske Skueplads«, der udkom i December 1826 og er hans første æstetisk-kritiske Arbejde.

III

Det lille Skrift, der den Dag i Dag er værd at læse, begynder med et udførligt, vittigt og skaanselsløst Angreb paa den Dilettantisme, der i den sidste Menneskealder har grebet om sig paa alle Om-